

İrəvan müsəlmanlarının hali

səh. 52. “...5000 nəfərdən ziyadə...”: qəzetdə səhvən “500 nəfərdən ziyadə” getmişdir.

“Aralıq dairəsi”: qəzetdə səhvən “Araq dairəsi” getmişdir.

səh. 53. “Xumblar”: erməni könüllü hərbi dəstələri; ermənicə “xumb” (dəstə) sözdündən.

“Yuxarı Necili”: qəzetdə bu kəndin adı, ərəb qrafikasındakı hərflərinin nöqtələrinin bir-birinə qarışdırılması səbəbindən “Yuxarı Bəxli” kimi getmişdir.

Bakı xəbərləri

səh. 54. “absenteizm”: seçkilərdə iş-tirakdan boyun qaçırmaq yaxud kollegial orqanların üzvlərinin icaslarda iştirak etməməsi.

Çərşənbə, 5 mart 1919-cu il, nömrə 129

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamiyyəsi. Çarşənbə, 2 cəmədiyələxir sənə 1337. 5 mart sənə 1919.

Türk və islamlığa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalatın mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Təx nüsxəsi 80 qəpik.

Abunə şəraiti: Bakı üçün 1 aylığı 18 rublə, 2 aylığı 32 rublə, 3 aylığı 45 rublə. Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 20 rublə, 2 aylığı 35 rublə, 3 aylığı 50 rublədir. Elan fiatı: sətiri 3 rublə. Kərratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

**İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Ağa Musa Nağıyevin baş kantoru kamali-yəs və təhəssürlə [böyük bir hüznün və kədərlə] **Ağa Musa Nağıyevin** dünən martın 4-ü, gündüz saat 10-da vəfat etdiyini xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

**İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Ağa Əli Nağıyev, bacısı və uşaqları ilə **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qövm-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

**İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Tağı, Xədicə xanım, Sadıq və Murad Nağıyevlər **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qövm-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

**İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Mirzə Əsədullayev, öz övrəti və uşaqları ilə **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qövm-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

**İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Yelizaveta Qriqoryevna Nağıyeva **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qövm-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

**İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN**

Mirzə Məhəmməd və Kövsər xanım

Həsənovlar **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qöv-m-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Bakı Cəmiyyəti-Xeyriyyəsinin İdarəsi öz fəxri üzvü **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Fətulla bəy Rüstəmbəyov **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qöv-m-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Ağa Musa Nağıyevin ümdə kantoru-nun xidmətçiləri **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qöv-m-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin

küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Bakı Tacirlər Bankı Şurasının sədri Hacı Zeynalabdin Tağıyev İdarə sədri **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qöv-m-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Şəmsi Əsədullayevin oğlanlarının ümdə kantoru **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qöv-m-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Səlim və Rüqiyyə xanım Sadıqovlar **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qöv-m-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Neft mədənlərinin xidmətçiləri **Ağa**

Musa Nağıyevin vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qöv-m-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verirlər.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Ümmüsəlimə xanım Nağıyeva **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz qöv-m-əqrəba və dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Neft mədənlərinin fəhlələri **Ağa Musa Nağıyevin** vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə öz dost-aşnalarına xəbər verir.

Mərhumun cənazəsi martın 6-sında öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçənin küncündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidinə aparılacaq.

HÖKUMƏT NİYƏ İSTƏFA HALINDADIR?

Dünkü məqaləmizdə mərkəzlə solların ittihadından [birliyindən] hasil olacaq sabit bir mərkəzin nə kimi əsaslar daxilində təşəkkül edə biləcəyinin təhlilini bu günə vəd etmişdik.

Təşəkkül edəcək hökumətin tutacağı məslək, zamanın iqtizasına [tələblərinə] uymalıdır. Bu məsləkin “Bismillahir-rəhmanir-rəhim”i heç şübhəsiz ki, bütün türk fraksiyonlarının bəyannaməsində kamali-sərəhətlə [açıqca] söylənmiş istiqlal və müdafiye-istiqlaldan ibarət olmalı, ondan sonra isə istiqlal və hürriyyətimizi təhdid edən qara qüvvələrə qarşı əzm və cəzmlə [qətiyyətlə] mübarizə edə biləcək bir mahiyyətdə olan ünsürləri bərişdirə bilməlidir.

Bu məqsədlə təşəkkül edəcək və bir an əvvəl Məclisi-Müəssisan toplayacaq, dövlət idarələrini ciddiləşdirəcək, xalqla daha yaxından əlaqədə bulunacaq bir hökuməti və bu hökumətin arxasında duracaq ciddi bir əksəriyyəti, şübhəsiz ki, yalnız sola doğru təmayül edən bir mərkəz, bir koalisiyon vücuda gətirə bilər. Müxalifət isə yalnız sağa münhəsir [məxsus] olar.

Fəqət bu əsas qəbul etməklə bərabər, digər bir əsas da vüqaa gələcək etilafın [meydana çıxacaq uzlaşmanın] zəminəsini [təməlini] təşkil etməlidir. Firqələr Parlamandakı qüvvətləri nisbətində hökumətə iştirak etməklə bərabər, Kabinə rəisi haqqında şəxs etibarını ilə ittihad eyləməli və onun məsuliyyətini müştərəkən qəbul etməlidirlər. Eyni zamanda, heç bir firqəyə mənsub olmayıb da işgüzarlığı bütün etilafa gələcək firqələrə məqbul olan bir-iki bitərəfin dəxi Kabinəyə girmələri münasib görülməlidir.

Bu surətlə təşəkkül edəcək bir Kabinəyə artıq ona bəyani-etimad etmiş firqələrə ehtiramı lazım, etimadı zəruri bir heyət kimi tələqqi [qəbul] olunub heç bir müxalifətə baxmadan məmləkət gəmisini

sürülməlidir. Yoxsa firqə mənfəətləri, pro-paqa[n] [da] məqsədləri iləri sürülər, ölçü-yə gəlməz bir taqım iddialarla meydana çıxarsa, o zaman böhran həman davam edib gedər. Böhranın davamı isə məmləkətin mənfəyinə heç də müvafiq deyildir.

Nə qədər ki, Parlaman böylə sabit əksəriyyət əsasını vəz edə [həyata keçirə] bilməmişdir, nə qədər ki, firqələr öz aralarında anlaşı bilməmişlərdir, o zamana qədər də hökumətin istefa halında qalması təbiidir.

Ümid edəlim ki, mülahizəsiz hücumları ilə hökumətin mövqeyini gevşətən [laxladan] firqələr, fəzlə firqəçilik üzündən yeni təşəkkül edəcək hökumətin işini dəxi işkal etməzlər [çətinləşdirməzlər].

M. Ə.

AZƏRBAYCAN MƏCLİSİ-MƏBUSANINDA

(keçən nömrədən mabə'd)

Musa bəy Rəfiyev (məruzəçi - Müsavat) - Aşurov həzrətləri nitqlərində bir-iki söz söylədilər ki, onunla da Bütəcə-Maliyyə komissiyasına yeni bir vəzifə vermiş oldular. Nətiq deyir ki, Maliyyə-Bütəcə komissiyasının varidat barəsində bir nəzəri varımı, mədaxil yollarını niyə göstərməyib, yaxud mədaxil yollarını niyə sormayıbdır? Bu bizim vəzifəmiz deyil, komissiya böylə bir vəzifə ifasına borclu deyildir. Bütəcə-Maliyyə komissiyası ancaq bunu müzakirə edir ki, bu pul verilsin ya yox. Bir də, əgər kənar bir təşkilata pul verməli olsa, komissiya onun etibarlı

olub-olmadığını təhqiq etməlidir. Bir də Sultanməcid [Qənizadə] ilə [Heybətqulu] Məhəmmədbəyov deyirlər ki, Bələdiyyə İdarəsi etibarlıdır, istədiyi qədər pul verilə bilər. Bəli, şəhərin o qədər etibarlı var ki, 50, 100 hətta 150 milyon da borc edə bilər. Hələ qədimdə ingilis bankları şəhərimizə 28 milyon etibar edirdilər. Şimdi biz öz paytaxtımız olan Bakıya 7 milyon vermək məsələsini qalxızmaq lazımmıdır? Özgə 30 milyon etibar etdiyi bir şəhərə, biz 7 milyon damı etibar etməyəcəyiz? Hərgah şəhərə bu pullar verilməsə, hökumətin borcudur küçələri təmir etdirsin, xəstəxanaları və məktəbləri saxlasın və sairəni öz öhdəsinə alsın. Əhməd [Cövdət] bəy buyurdu ki, şəhərin üsulu düz deyildir. Bütəcə-Maliyyə komissiyası bu xüsusda müəyyən təklif təqdim edir. Əvət, şəhərin üsulu düz deyildir. Ona görə də məzkur [adı çəkilmə] komissiya Daxiliyyə Nəzarətinə təklif edir ki, bələdiyyə intixabı [seçkiləri] haqqında sürətlə bir qanun tərtib və Məclisi-Məbusana təqdim etsin. Şimdiyə qədər şəhərin öz təşkilatı vardı və bütün işlər bu təşkilatla idarə olunurdu. Bələdiyyə İdarəsi bu ana qədər öz vəzifəsini mümkün olan qədər ifa etmişdir. Fəqət, bundan böylə Daxiliyyə Nəzarəti bələdiyyə seçki qanunu hazırlamalıdır ki, şəhər idarələri demokratik üsul ilə seçilsin və idarə olunsunlar.

Qanun səsə qonularaq əksəriyyətiyə [səs çoxluğu] ilə qəbul olunur. Borcun faizsiz olaraq buraxılması haqqında sosialistlər tərəfindən və 10 il müddətinə verilməsi barəsində Aşurov tərəfindən varid [daxil] olan təklif qəbula keçmiş.

Növbədə: Dəmiryol tarifəsinin artması məsələsidir.

Abuzər bəy Rzayev (məruzəçi) - Keçən iclasda dəmiryol tarifəsinin artırılması məsələsinə baxdıq. Bu məsələ xeyli mühüm və camaata zərər toxuna biləcəyi ehtimal daxilində olduğundan, Parlaman qət eylədi ki, layihə çap olunub fraksiyalara göndərsin. Qanun layihəsi çap olunub fraksiyalara göndərildi. İndi fraksiyaların fikrini bilmək lazımdır.

Qənizadə Sultanməcid (İttihad) - Keçən dəfə danışıldı ki, dəmiryol tarifələri artsın. Tarifəni bir dəfə də Seym artırmışdı. İndi o tarifələri bir daha artırmaq istəyirlər. Mən öylə bilirəm ki, dəmiryol əmələlərinin [işçilərinin] məvacibi və sair xərcləri artmış olduğundan, tarifələri artırmamaq olmayacaqdır. Çünki ayda 8 milyon manat zərər var. Əgər kirayə [daşınma xərci] artsa, güman edirəm zərər olmaz. Ona görə, malların kirayəsinin artırılmasına riza vermək olar. Malın üstünə nə qədər pul gəlsə, alış-verişçi də camaatın boynuna qoyacaqdır. Onsuz da alış-verişçilər storaja [mühafizəçiyə], streloçnikə [keçidçiyə, dəmir yolunda keçidlərə nəzarət edən və onları dəyişdirən şəxsə] və sairələrinə pul verir. 15 əvəzinə 30 artırmaq da alış-verişçiyə təfavüt etməz. Ona görə, mən buna etiraz etməyib, mal kirayəsinin artırılmasına riza verirəm, tainki yolun xərc və məxarici çıxsın. Amma sərnişin kirayələrinin artırılmasına riza verə bilmərəm. Biri var tacirdir ki, öz mənfəəti üçün gedir, verdiyi pulu da malın üzərinə gələcəkdir. Bir də var ki, vacib bir iş üçün başqa bir şəhərə gedir, heç mənfəəti də yoxdur. Məsələn, Gəncədən teleqraf gəlib ki, ailəsi naxoşdur. Əvvəl 5 manat verdiyi halda, indi 160 manat yol kirayəsi verməli olar ki, bu da kasıblar

üçün xeyli müşküldür. Bu zülümdür, buna heç vaxt riza vermək olmaz ki, sərnişin biletləri də mal kirayəsi kimi artırilsin. Ona görə mən rica edirəm ki, Parlaman yük tarifəsinin artmasını layihədə göstərildi ki, qəbul etsin. Amma sərnişin biletlərini artırməsın. Seym qoyduğu qərar üzrə qiymətlər baqi qalsın.

Ağa Əminov (Müsavat) - Keçən həftə tarifələrin artırılması haqqındakı qanun layihəsi qəbul edilmədi. Türuq və Məabir [Nəqliyyat və Rabitə] naziri buyurdular ki, dəmiryolunun ayda 8 milyon zərəri var. İndi deməli, keçən həftə qanunu qəbul etmədiyimizə görə gündə 70-80 min olmaq üzrə bu vaxtadək 2 milyon zərər etmiş oluruq. Hələlik yolun mədaxili olmadığına görə, bu zərərləri ödəmək üçün tarifələri artırmaq, yaxud kağız pulları çoxaltmaq lazım gəlir. Pulların çoxalması qədir-qiymətinin azalmasına və şeylərin bahalanmasına səbəb olur. Bugünkü iclasda sair smetalar dəxi gəlmişlərdir. Bunlar əsla mədaxili olmayan Nəzarətlərdə [Nazirliklərdə] məvaciblərin artırılması və qeyri məsarif haqqındadır. Bunların da artırılması ilə yenə də kağız pul artacaqdır. Bəzi nətiqlər dedilər ki, sərnişin biletləri tarifəsi artmasın. Amma burasını bilməlidir ki, bu saat dəmiryolu ilə gedənlərin əksəri alış-verişçidir. Kəndçilər isə dəmiryolu ilə ancaq quberniya şəhərlərinə gedirlər. Bu da nüdrətən düşür [nadir olur]. Onların çox getdikləri uyezd [qəza] şəhərləridir ki, oralara da dəmiryolu olmadığından, hər kəs öz atı və arabası ilə gedir. Kəndçilərin quberniya şəhərlərinə gəlmələri üçün dördüncü sinif vaqonlar təklif olunur. Bunun da qiyməti üçüncü sinifdən ucuzdur. Böylə ki, Seym qabaq-

da 6 dəfə artırdığı üçüncü sinifdən indiki dördüncü sinif daha ucuzdur. Bir də o vaxt “Maksim Qorki” adlı dördüncü sinif bir qatar gedirdi ki, bir günlük yola 5 günə ancaq gedib çıxırdı. İndi isə dəmiryol naziri dördüncü sinfi sərnəşin qatarı ilə yola salacaqdır. Bu sürətlə fəqir-füqəranın da halı nəzərə alınıb yüngülləşdirilmişdir. Bir də istədik deyək və sübut edək ki, tarifələrin artması malların bahalanmasına səbəb olmayacaqdır. Məsələn, bu saat şəhərdə hər şeydən ucuz kartofdur. Onun da putu bir manat artırılırsa, girvəkəsinə 2 qəpik yarım düşür ki, bu da indiki vaxtda bir pul deyildir. Bir də buğda 160 manata qalxmışdı, indi yenə 120 manata düşmüşdür və halonki [halbuki] bu vaxt zərfində tarifə nə artmış, nə də əskilmişdir. Tarifə artmadığı halda, ət bahalaşmışdır. Halbuki tarifə artsa belə ətin qiymətinə təsir edənməz, çünki qaramal çöl ilə gətirilir. Bu bərədə fraksiyaların məlumatı olmadığından tarifələrin artmasına riza vermirlər. Amma biz təklif edirik, bu qanun müvəqqəti olduğu üçün qəbul edilsin və arzu edərdik ki, mütləqə müvəqqəti olsun. O vaxta qədər də yollar naziri ətraflı məlumat toplar və hasil olan məlumatı əsl bir qanun layihəsi ilə təqdim edər. İndi isə "Müsavat" fraksiyası bu layihənin qəbulunu təklif edir.

Əhməd Cövdət - Keçən səfərki iclasda mən də, Əbilov cənabları da bu xüsusda öz nöqtəyi-nəzərimizi bəyan etdik. Bu gün də bu məsələ müzakirə olunduğundan genə də fraksiya tərəfindən təkrar olaraq deyirik ki, bizim nöqtəyi-nəzərimiz budur ki, bu kimi layihələr Parlmana təqdim olunan vaxt Nəzarət gərək

ətraflıca, bütün səfərlərlə bərabər səhih [doğru] məlumat versin. Nəzarət deyir ki, ayda 8 milyon zərər olur və bu zərərləri göstərmək üçün misal olaraq dekabr ayını götürür. Məlumunuzdur ki, dekabr ayı qarışıq bir zaman idi. O zaman bir çox vaqonlar əsgərlər tərəfindən alınmış, bütün dəmiryolu işləri ciğirindən çıxmış və idarə pərişan bir halda idi. Bu səbəblərdən bəlkə o ayda kassaya mədaxil gəlməmiş idi. Lakin getdikcə hərəkət qaydaya düşüb, işlər düzəlib, mədaxili də artmaqdadır. Yanvar ayındakı mədaxili bilməyiriz, lakin biz onu bilirik ki, zərər 8 milyon deyil, azdır. Yük tarifələrinin artmasına sözüümüz yox, amma sərnəşin tarifələrinin artması fəqərəyi-kasibənin mənafeyinə toxunacaqdır. Buyurdular ki, fəqərə üçün ayrıca dördüncü klas vaqonu buraxılacaqdır. Amma o həman vaqonlardır ki, irəli 36 at doldurulurdu, indi 100 adam doldurulacaqdır. Amma hər vətəndaşın hüququnu gözləmək lazımdır. Biletləri artırmaq surəti ilə fəqir-füqəranın at vaqonu ilə getməsinə səbəbiyyət verilməsin. Bu mülahizələrlədir ki, yük tarifələrinin artmasına razı ola bilərik, amma sərnəşin tarifəsinin artması əleyhindəyiz. Əgər alış-verişçilər üçün artırılırsa, bu pul onlardan başqa qayda ilə alınsın. Bunun üçün xüsusi bir qanun tərtib verilsin. Nəzarət, məxarici qapatmaq üçün yalnız böylə tarifə artırmaq və sairə kimi şeylər düşünməyib, başqa mədaxil yolları tapmağa çalışsın. Məsələn, bizim Gürcüstanda vaqon və paravozlarımız var, uzun müddətdən bəri orada saxlanılırlar. Onlar gərək tezliklə alınsınlar. Hökumət və Nəzarət bu xüsusda ciddi tədbirlər görməlidir. Bir para vaqon və paravozlarımız var ki, tə-

mirə möhtacdırlar. Onların da təmiri ağır gedir, səbəbi də taxta əqsamının [hissələrinin] olmadığıdır. Nəzarət bu xüsusda da tədbirlər görərək haradan mümkün isə tapsın, meşələrə sifariş versin və işlər qabağa getsin. Bir də Hacıqabul istasyonunda paravozlar dəyişməlidir. Vaqonların bir çoxunu agentlər xüsusi işdən ötrü alırlar. Bu kimi xüsusi işlərdən ötrü təxsis edilən [ayrılan] vaqonların miqdarı azalmalı, hətta tamamilə camaata verilməlidir ki, camaat istifadə edə bilsin. Daha bir çox xüsuslar da var ki, tədbir görülsə, gediş-gəliş artar və dolayısı ilə mədaxil artaraq, zərər azalar, hətta heç zərər olmaz. Fraksiyamız tərəfindən təklif edirik komisiyonun yük tarifəsi artırılması haqqındakı təklifi qəbul edilsin, biletlərin qiyməti isə artırılmasın.

(yenə var)

TƏƏSSÜRAT

Vüzəra böhranımız nə oldu? Bitdimi, bitmədimi? Bitmədi isə nə üçün bu cürə ciddi bir zamanda nə məntiqlə bu böhranı bu qədər uzadırlar? Yeni bir Kabinə təşkilinə hazır adamlarımız varmı? Varsa bəs neyçün Kabinə təşəkkül etməyir? Bəlkə təşkilinə mane olanlar var? Neyçün mane olurlar? Qorxmurlarmı ki, bu uzun böhran dövlətimizi həmi daxilən və həm də xaricən böyük müşkülata sala bilər?

Denikin qoşunu paytaxtımızdan tamamiləmi rədd oldu? Nə şərtlə onları yola saldıq? Silahlımı getdilər, silahsızımı getdilər? Nerəyə getdilər? Dağıstanamı? Bəs Dağıstan buna razı idi mi? Şimaldan denikinlər hücumuna məruz qalan dağıs-

tanlılar cənubdan dəxi denikinlilərin gəlməsinə nə nəzərlə baxarlar? Denikin hücumlarına qarşı dağıstanlı qardaşlarımız yalnız müdafiə edirlər? Biz onlara kömək yetirməyə borclu deyilmirik? Dağıstan denikinlilərin çəngalına [caynağına] keçərsə, bizim dövlətimizin halı necə olar?

Neyçün ingilislər flotun [donanmanın] silahlarını aldılar? Kimdən ötrü aldılar? Nədən ötrü ingilislər flotun silahını alıb denikinlərə vermək istəyir, ingilislərlə Denikinlərin əlaqəsi nədir? Flotun silahından biz də istifadə edə bilərikmi???

Qərək, bu növ suallardır ki, başımıza dolub cavab istəyirlər və cavab tapılmadığı halda beynimizi deşəcəkdir dərəcədə bizi incidib istirahətdən salırlar.

Birdən istəyirsən ki, bu sualların hamısına bir kərəlik:

– Əşşi, mən nə bilim?!

deyib, yaxanı qurtarasan. Lakin olmur, suallar səndən əl çəkməyirlər. Nerə-də olsan, nə halda olsan səni təqib edib cavab istəyirlər. Deyirlər, indi ki, qəzetəçi olub da bu cürə işlərə qatışırsan, onda bu sualların cavabını ver. Deyirsən ki, bu sualların cavabını gərək hökumət versin. Deyirlər ki, elə biz də onu soruşuruq ki, bəs hanı hökumət? Deyirsən ki, inşallah hökumət bu tezlikdə əmələ gələr. Deyirlər ki, hanı “bu tezlik” ki, hələ heç axırı görünməyir? Deyirsən ki, yəqin partiyalar səy edirlər ki, öylə bir möhkəm hökumət əmələ gətirsinlər ki, daha bir də itələyəndə yıxılmasın. Deyirlər ki, onlar səy edib yeni hökumət əmələ gətirincə düşmənlərimiz də “səy” edib başqa bir hökumət əmələ gətirərlər... O halda qalır-san belə, bilmirsən ki, nə cavab verəsən...

Birdən fikrinə bir şey düşür. O “şey”

səni şadlandırır, qəlbin rahat olur, fikir səni basmır, hətta iştahın açılır. Vaxtında yeyib, vaxtında yatırsan və başındakı suallara deyirsən ki, bir az səbr ediniz, inşallah hamınıza cavab verəcəyəm.

O şey nədir?

Parlaman.

Bu gün Parlamanın iclasıdır. Gedərəm oraya və məbuslarımızın söhbətlərini eşidib işlərimizdən xəbərdar olaram. Bu ciddi və həyəcanlı vəqələyə dair nəzərlərini bilib – pis nəzər də olsa qəbuldur, təki nəzər yetirdiklərini bilim – cahil ikən alim olaram.

Saata baxıb görürəm ki, Parlaman iclasına bir qədər gecikmiş olacağam. Tez kağız-kuğuzlarımı yığıb kamali-əcələ [tələsik] və sürətlə Parlaman imarətinə tərəf yorturam ki, birdən:

– Nahaq yerə özünü yorma!

sədası məni bilaxtiyar dayandırır. Səda sahibi tanışımdır.

– Parlamanamı yüyürsən?

– Bəli.

– Nahaq yerə.

– Neyçün?

– Bu gün zasedaniyanı [iclası] atlajit elədilər [təxirə saldılar].

– O neyçün?!

– Kvorum yox idi.

– Bəs o neyçün?!

– Məbuslar yığılmadılar...

– Hansı məbuslar?

– Əlbəttə müsəlman məbusları! Ermənilər, ruslar, yəhudi, polyaklar hamısı vaxtında gəlmişdilər. Müsəlmanlardan da ancaq bir neçəsi vardı. Yerdə qalanlarını sədr cənabları gözlədi, gözlədi; gəlib çıxmədilər. Ona görə də kvorum əmələ gəlmədi və iclas baş tutmadı.

Əgər mən bizim müqəddəratımızın parlaq gələcəyinə inanmayan bədbinlər cümləsindən olsaydım, bu əhvalatdan heç də mütəəssir olmayıb bədbinliyimi isbat edəcək keyfiyyətlərdən ən qüvvətli isdir, deyə sakit olardım.

Lakin bədbin olmadığımıza görə sakit ola bilmədim və o dərəcə mütəəssir oldum ki, axırı özümə də acıdım...

Necə də mütəəssir olmayım ki, bu cür fəvqəladə bir zamanda, Parlamanımızın fəvqəladə iclaslar qurmağı lazım gələrkən, millət “seçilmişləri” öz adi vəzifələrini də ifa etməyib, müəyyən icaslara gəlməyirlər və gəlməyib də gələnlərin də işini korlayıb məclisin baş tutmağına səbəb olurlar.

Bu növ həyəcanlı bir zamanda Azərbaycan Parlamanı ikinci kərədir ki, məbusların yığılmadığına görə mövquf olub [işini dayandırıb] bizi ağyarlar [yadlar] yanında gülünc edir. “Yedinaya Rossiya” qəzetəsi bizim Parlamanımıza “əz bərayi xali nəbudəni mürasilə” qondarma bir şeydir dedikdə bizim acığımız tutur. Halbuki bu cürə gülünc töhmətlərə səbəbiyyət verən özümüzük.

Üzeyir

VÜKƏLA ŞURASINDA [NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]

* Daxiliyyə naziri həzrətlərinin Azərbaycanda əxzi-əsgərdən [hərbi çağırışdan] ötrü müəssisə təşkili haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Daxiliyyə naziri həzrətlərinin məruzəsini təsvib ilə [bəyənməklə], tapşırılsın ki, Parlmana idxal edilmək üçün qanun la-

yihəsi surətində tərtib versin.

* Qubernator [İbrahim ağa] Vəkilov cənabları tərəfindən Xariciyyə naziri müavinəsinə [adına] bir böylə teleqram gəlmişdir:

“Şimdi Novo-Bayazid qəzasının Zağalı kəndinin 311 nəfərdən mürəkkəb [ibarət] bir heyəti mənim yanıma gəlib məlum etmişlər ki, onların kəndi ermənilər tərəfindən xarabazara döndərilmişdir. 15 nəfər müsəlman qətl edilmişdir. Öz kəndlərini buraxaraq Gəncə quberniyası tərəfinə azim olmuş [yola düşmüş] kəndlilər bir neçə nəfər də donmuş tələfat vermişlərdir. Bunların heç bir şeyləri yoxdur.

Qubernator Vəkilov”

SÜLH ƏTRAFINDA

* Paris – Mütarikə şəraitinin [atəşkəs şərtlərinin] daha ağır olmasından bəhs edən qəzetələr deyirlər ki, general Foş bu axır vaxtlarda hədəyə məcbur olmuşdur ki, bu yolla Almaniyaya nümayəndələrini mütarikə komissiyasında iştirak etməyə vadar etsin. Bu axırıncı iki həftədə Almaniyaya nümayəndələri öz vəziyyətlərini dəyişdirmişlərdir. İndi onlar bəyan edirlər ki, ancaq qələbəsiz sülhü qəbul edəcəklərdir. Bundan əlavə, fransızlar zənn edirlər ki, Almaniyaya, qoşunlarının tərxisini dayandıraraq şərq xəttinə Hindenburgun komandası altında 18 firqə [diviziya] qoşun qoymuşdur. Müttəfiqlər bu etiqaddadırlar ki, Almaniyanı öylə bir vəziyyətə qoymalıdırlar ki, Almaniya mütarikə maddələrinə müqavimət göstərə bilməsin. Foş Ali Hərbi Şurada bəyan etmişdir ki, almanlar özlərinin məğlub olduqlarını yadlarından

çıxarırlar. Onlar nəqliyyat vasitələrinin təslimini təxirə salmaqla müşkülət törədirlər. Foşun əqidəsinə görə, Müttəfiqlər Esseni işğal etməlidirlər.

* Berndən göndərilən teleqraf xəbərlərindən anlaşılır ki, Haaze Berndəki sosialistlər konfransından çıxarkən bəyan etmişdir ki, feldmarşal Hindenburg Şərqi Prussiyada altı yüz min nəfərlik könüllü ordu təşkil edir və məqsədi Almaniyada köhnə üsulu bərpa etməkdir. Hindenburgun ərkani-hərbi [qarəgahı] Kolberqdədir. Haaze təklif edir ki, Müttəfiqlər Hindenburg qoşunların[ın] hərəkətinə diqqət etsinlər. Lazım olarsa, bu qoşun cəminə [yığılmasına] bir sərhəd qoysunlar.

* “Tan” qəzetəsi deyir ki, Ukrayna Şurası Müttəfiqlərlə müştərəkən məşvərətə bulunmağı qəbul etmişlərdir. Fəqət onlar Parisi Böyükadaya tərcih verirlər və təvəqqe etmişlər ki, fevralın 10-unda məşvərət məclisi qurulsun.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

* Zürixdən verilən xəbərlərə nəzərən fevralın 8-ində axşam Berlində spartaklar böyük bir iğtişaq çıxarmışlardır. Matroslarla saldatlar Eyqorunun təhti-komandasında [komandası altında] mühüm nöqtələri işğal etmişlərdir. Hökumət qoşunları nəticədə atəş açılıb 8 nəfəri öldürüb, 40 nəfəri də yaralamışlardır. Dəhşətli sansür [senzura] qoyulmuşdur.

* Köln – Rəsmi surətdə xəbər verilir ki, orta siniflərin tətili qurtarmışdır. Spartaklar burjuazni tətillərinin tələbatını qəbul etmişlərdir.

* İstanbul – Erməni qırğını salmaqla

itham edilənlərin işləri Divani-Hərbdə [Hərbi Məhkəmədə] mühakiməyə başlanmışdır. Sabiq qubernator Kamal bəy və jandarma rəisi Tofiq bəy də müqəssirlər arasında vardır. Erməni hüquqşünaslarının bəyanatına görə, 3700 nəfər erməni qırğında tələf olmuşlar.

Bazel – Kovnodan [Kaunasdan] çəkilmiş olan teleqrafa nəzərən Litva qoşunlarının müvəffəqiyyəti və Fin-Eston qoşunlarının irəliləməsi münasibətilə bolşeviklər Vilna [Vilnüs] şəhərini təxliyə edir.

* İngiltərədə həftədə 40 saat işləmək tələbi uğrunda əmələlərin tətillər hərəkatı getdikcə artır.

Macarıstanda tətillər

Amsterdam – Budapeştdən verilən xəbərlərdən anlaşılır ki, bütün Macarıstanda çəxlərə qarşı tətillər elan edilmişdir. Bu tətildə dəmiryol, ticarətxana və şəhər idarələri məmurları ilə əmələlər iştirak edirlər. Bütün işlər dayanıb, bütün mağazalar, mehmanxanalar, qəhvəxanalar bağlanmışdır.

Köln – Orta sinif spartakların üsulidərsindən narazı olduğundan, Düsseldorfda əhval yaxşı deyildir. Spartaklara qarşı bir çox qəzetələr, advokatlar, doktorlar, mehmanxanalar tətillər elan etmişlərdir.

Almaniyada iğtişas

Berlin – Almaniyanın bütün qitələrinə [hissələrinə] iğtişas barəsində xəbərlər alınmaqdadır. Düsseldorf ilə Hamburqda vətəndaş müharibəsi davam edir. Şuralar Lübekdə teleqrafla telefon idarə-

lərini əllərinə keçirmişlərdir və məqsəd də budur ki, hökumətə xəbər verməyə imkan verməsinlər. Lakin buna spartaklar nail olmamışlardır. Zira məmurlar spartaklara qarşı vəziyyətlərini dəyişdirmişlərdir. Spartaklar Milli Məclis əleyhinə təbliğatda bulunurlar.

Berлиндə ümid edirlər ki, mərkəzi firqə yeni hökumətə daxil olmaqla hökumətin vəziyyəti möhkəmləşəcəkdir.

Tiflis, 1 mart (ingilis mətbuatı) - Bugünlərdə Paris qəzetələrində böylə məlumat var idi ki, guya sualtı qayıqlarını məhv etmək istəyirlər. Bu barədə Royter ajansı mövsuq [etibarlı] mənbədən xəbər verir ki, İngiltərə tərsənəsi sualtı qayıqları inşa edən zavodların məhv edilmək və bundan sonra sualtı ilə müharibə etməmək planını təsvib edir [bəyənilir]. Əlbəttə bu tədbir beynəlmiləl müahidə [saziş] tərəfindən təsvib və təmin edilməlidir. İngiltərənin Bəhriyyə Nəzarətində bu məsələ əhəmmiyyəti haizdir [əhəmiyyət daşıyır]. Zira İngiltərənin hal-hazırda külli sualtı qayıqları vardır və bundan sonra da sualtı qayıqları inşa etmək fikrində idi.

Bavariyada Şura Cümhuriyyəti

Berlin, 23 fevral – Bavariyanın Münxen şurası iclasında şura cümhuriyyəti elan edilmişdir. İclasda qərar qoyulmuşdur ki, fütqərə sinfi təslil edilsin [silahlandırılınsın]. Sosializmi yeritmək və sosialist firqələrini birləşdirmək üçün komitələr intixab edilmişdir [seçilmişdir]. Şura cələsəsində [iclasında] Bavariyanın məşrutəsi [konstitusiyası] elan edilmişdir. Belə ki, daimi qoşunlar buraxılıb bunun əvəzinə kəndçilərdən qvardiya təşkil ediləcəkdir.

Münxendə olan bütün qəzetə idarələri şura qoşunları tərəfindən işğal edilib Münxendə yalnız şura xəbərləri nəşr edilir.

Krakov – Polyaklarla nemeslər arasında mütarikə şəraitində [atəşkəs şərtləri] imza edildi. Bu şərait mövcubincə [bu şərtlərə əsasən] Almaniyaya polyaklara qarşı olan hərəkatı-hərbiyyəni dayandırır. Almaniyaya əsgərlərinə sərhədi keçmək qadağan edilir.

QƏZETƏLƏRDƏN

Orenburq

Fevralın 29-unda verilən bolşevik simsiz teleqraf xəbərlərinə nəzərən Ural kazakları tərəfindən təzyiq edilən Qırmızı qoşun Orenburq şəhərindən çıxmışdır. Şəhər Dutov kazakları tərəfindən işğal edilmişdir.

- Yenə həman xəbərdə denilir ki, Qırmızı qoşunlar Vyatka şəhərindən çıxmışlardır. Bunlar cənub-qərb tərəfinə ricət edirlər [çəkiliblər].

- Qafqaziyadan Odessaya külli erməni qoşunları varid olmuşdur [gəlmişdir].

Hindenburqun həbsi

Berлиндə hökumətin əmri üzərinə feldmarşal Hindenburq və general Radek həbsə alınmışlardır.

* Şimali Qafqaziyadan bir çox bolşevik komissarları Hacı-Tərxana qaçmışlardır.

* Sabiq Xariciyyə naziri Sazonov Parisdə məlum eyləmişdir ki, Rusiyanın köhnə üsula qayıtması mümkün deyildir və kimsə bunu arzu etməz.

* Dardanel boğazı ticarət gəmiləri üçün açıqdır. Odessa ilə Yaffa arasında gəmilər hərəkatı başlanmışdır.

BAKI XƏBƏRLƏRİ

Zabrat kəndində mitinq

Şənbə günü martın biri, saat 3-də Zabrat kənd əhalisi Nəşri-Maarif məktəbi binasında ictimai [yığıncaq] edərək hökumətin istefa vermək məsələsini müzakirə bə'dində [müzakirə etdikdən sonra] “Azərbaycan” qəzetəsi vasitəsilə zeyldəki [aşağıdakı] təklif ilə Azərbaycan Parlamanına müraciət etməyi təhti-qərara aldı:

Bu kimi xətrəli [təhlükəli] bir mövqedə hökumətin istefası gözləmədiyimiz bir ittifaq [hadisə] qəbilibdən olduğu kimi, yeni Kabinənin təşkilini təxirə ugratmaq yaxud Kabinə təşkilində ixtilafa yol vermək son dərəcə dəli [başisoyuqluq] olduğu nöqtəyi-nəzərindən yeni Kabinə təşkilində təxiri caiz görməyib, heç bir ixtilafa yol verməksizin Parlamana əksəriyyət təşkil edən mərkəz və ondan sol fraksiyalardan demokratik hökumət vücuda gətirilməsinə bəzli-məsai edilməsini [çox səy göstərilməsini] rica edirik və əlavə olaraq vətən istiqlalını bütün maneələrə qarşı müdafiəyə hazır olmamız kimi, xəyanəti-milliyə kimi əzim [böyük] bir cinayətə irtikab etmişlərinin [batmışların] hökumət idarəsini təsahüb etməsinə

[hökumət idarəsinə sahib çıxmasına] əbədən razı olmayacağıımızı da ittila [xəbər] veririk.

Sədr: Qiyas Əlizadə

Katib: Hüseyinzadə Məzahir

Balaxanıda Maarif Cəmiyyəti

Neçə il əqdəm [qabaq] kəndimizdə “Qardaş birliyi” maarif cəmiyyəti adında ziyalılarımız tərəfindən bir cəmiyyət təşkil olunmuşdu. Məzkur [deyilən] ziyalılarımız öz bacarıqları qədəri maarifə xidmətdə bulundular. “Ənvər” adlı bir qira-təxana da açmışdılar, lakin məəttəəssüf [təəssüf ki], bəzi səbəblərə görə cəmiyyətimiz yarımcan, hətta bu axır vaxtlarda ölüm halətində olub, kəsbi-afiyət etməsinə [sağalmasına] heç kəs ümid etməyirdi. Fəqət srağagün mart ayının 3-ündə məz-kur ziyalılarımız tərəfindən cəmiyyəti eh-ya etmək [diriltmək] qəsdilə bir ictimə [iclas] qurulub, atidə [aşağıda] isimləri mündəric zatlardan [adları dərc olunan şəxslərdən] ibarət idarə intixab olunub [seçilib] təzədən iş şüru etdilər [başladılar].

Heyəti-idarə bu zatlardan ibarətdir:

Sədr: Sahib Maqsudi; katib: Həbib Cəbizadə; xəzinədar: Fətulla Hüseyinzadə.

Dəmiryolunda paravoz yoldan çıxması

Sabunçu stansiyasında dəmiryol xətti bir yerindən xarab olduğuna görə paravoz yoldan çıxmışdır. İnsan tələfatı yoxdur. Bu səbəbə görə 48 nömrəli qatar 30 dəqiqə təxirə uğramışdır.

Şikayət

Üçüncü məntəqə əhalisindən 205 nəfərin imzası ilə Sentrodoma [Mərkəzi

Ev Komitəsinə] bir ərizə verilərək bildirilmişdir ki, fevralın 28-ində vəqə olmuş iclasda seçkilər düz olmamışdır. Çünki, orada camaatı çox sıxışdırmışlardır. Camaat öz istədiyini adamları seçə bilməmişdir. Hətta ziyalılar iclasa iştirak etməyərək zaldan çıxmışlardır, həm də camaatın həpsinə xəbər verilmədiyindən 800 seçki[çi] əvəzinə ancaq 150 adam iştirak etmişdir.

Hadisat

Patron tutulması

3-üncü uçaştokun pristavı Mollazadə Bakı qalabəyisinə [komendantına] məlum etmişdir ki, Persidski və Serkovni küçələrin küncündə faytonda gedən bir şübhəli şəxsi tövqif [həbs] etmişdir. Axtarıqda faytondakı Qobu kəndinin əhli Yahya İsrəfil oğlu olub, bir kisə patron tutulmuşdur. Məzkur [adı çəkilən] şəxs onu azad etmək üçün okolotoçniya 200 manat pul təklif etmişdir. Pristav pulu və patronları qalabəyinə təqdim edib və rica etmişdir ki, həman pul məzkur şəxsi tövqif etmiş olan qaradavoya verilsin.

* Məlik Balağa oğlu məlum etmişdir ki, Krasnovodsk[i] küçədə müsəlləh bə-dəfkarlar [silahlı cinayətkarlar] ona hücum edərək 6325 manatını qarət etmişlərdir.

3-üncü uçaştok pristavı Mollazadə bə-dəfkarların birisinin gizləndiyini eşidərək dərhal onu axtarıb həbs etmişdir.

Cərimələr

Bakı qalabəyisi [Lütfəli bəy] Əmircanovun binəgüzarlığı [sərəncamı] ilə Bakı sakini Aslan Avakoviç Altunyans icazəsiz mauzer tapança gəzdirməkdə müqəssir

hesab edilərək 1000 manat cərimə edilmişdir.

Şamaxı əhli Tatevos Xaçiyeviç Tarzanov icazəsiz olaraq yanında 15 dənə uça-çılan tufəng patronu gəzdirməkdə mü-qəssir hesab edilərək 25 manat cərimə-yə məhkum edilmişdir.

Soymaq

- 7-inci Çorını-qorod küçəsində Hacı-yevin 19 nömrəli evinə 5 nəfər naməlum bə-dəfkarlar hücum edərək ev sahibinin bütün müxəlləfatını [ev əşyalarını] qarət etmək istəmişlərdir. Həman evdə süku-nət edən Bağırov öz yoldaşları ilə bə-dəfkarlara müqabilə göstərmək istəmişlər və bir qədər atəşdən sonra oğrular-dan birisini öldürmüşlər, qalanı isə qaçmışdır.

- Zabratlı Əsli Əliyoldaş qızı 3-üncü uçaştok pristavına məlum etmişdir ki, həman kəndin əhilləri Musa və Fərəc Kərbəlayı Bəhram oğlanları pəncərəsini sındıraraq onun evindən 2000 manatlıq ev müxəlləfatı oğurlamışlardır. Oğrular töv-qif [həbs] edilmişlərdir.

- Balaxanlı Gülziyad Eyvaz qızı polisə-yə məlum etmişdir ki, o, evdə olmadığı halda naməlum bə-dəfkarlar onun evin-dən 70000 manatlıq ev müxəlləfatı və qızıl oğurlamışlardır.

Öldürmək

Martın 2-sində Kaspi Neft Cəmiyyə-tində işləyən İran rəiyyəti Əbdülhüseyn Əhməd oğlu xəncər yarası ilə öldürül-müşdür. Qatilləri məlum deyildir. Onları axtarmaqdan ötrü tədbirlər ittixaz edil-mişdir [tədbirlər görülmüşdür].

Bələdiyyə İdarəsində

Maliyyə Nəzarəti Bələdiyyə İdarəsinə

müraciətən məlum etmişdir ki, əhali mi-yanında [arasında] əskilmiş [köhnəmiş] pulları yenisinə dəyişmək üçün böyük ehtiyac hiss edildiyindən Maliyyə Nəza-rəti işbu düsturüləməli [təlimatı] tərtib və təsdiq etmişdir ki, ehtiyacı bərtərəf etsin [aradan qaldırsın]. Kağızın axırında Nəza-rət Bələdiyyə İdarəsindən rica etmişdir ki, pul dəyişməsi məsələsini olduqca təcili surətdə qovldən feilə [sözdən əmələ] gətirsin.

Düstürüləməli

Bakı Bələdiyyə İdarəsinin və şəhər tə-sərrüfatı əski pullarını dəyişmək haqqın-dakı düsturüləməli:

1) Bakı Bələdiyyə İdarəsi və şəhər tə-sərrüfatı əski pulları (bon) işbu yerlərdə dəyişilməlidir: a) Dövləti bankın Bakı şöbəsində; b) Xəzinədə.

2) Padşahlıq bankı əski pulları fəqət [sadəcə] xəzinə üçün məcburən dəyişmə-lidir. Xüsusi adamlar və xüsusi müəssisə-lər üçün isə mümkün dərəcədə dəyişə-cəkdir.

3) Xəzinə hamısı üçün pulları dəyi-şəcəkdir. Belə ki, Bakıda xəzinə bir nəfər üçün qeyri-məhdud miqdarda dəyişə bi-lər. Gəncə xəzinəsində isə bir nəfər üçün 10.000 rublə, başqa yerlərdə isə 1000 dəyişəcəkdir.

4) Dəyişməli pullar bir pul olduğu halda yüz-yüz bağlanmalıdır.

5) Pullar yeni pullara dəyişiləcəkdir.

6) Gəncə və Zaqatala və başqa qəza xəzinələri köhnə pulları ancaq Bakı xəzi-nəsinə göndərilib yeni pullar almalıdır.

7) 6-ncı maddədə göstərilmiş kimi göndərilən pullar öylə bağlanmalıdır ki, içərisindəki məlum olsun və göndərən

xəzinənin möhürü və ünvanı lazımdır. Hər böylə bağlı üzərində işbu imzalar olmalıdır: Xəzinədar və baş hesabdar, dəxldar [kassir] və hesabçı. Bunlar bağlı pul üçün cavabdəhəndədir.

8) Böylə bağlanmış bağlılar Bakı xəzinəsində açılıb təhqiq edilir.

9) Məhəlli xəzinə 7-inci maddədə göstərilən kimi bağlıları Padşahlıq bankına verir. Bank onları açmayı və məsuliyyəti də öz öhdəsinə götürməyir.

10) Qəbul edildikdə işbu pullara baxmalıdır: 10 rubləlik (Bələdiyyə İdarəsinin) və həman Bələdiyyə İdarəsinin 25 rubləliyinə və şəhər təsərrüfatının da hamı pullarına. Zira qayıma pullar çoxdur.

11) Bunları xarab etmək üçün bankla Maliyyə Nəzarəti miyanında [arasında] etilaf [razılışma] üzrə gün təyin edilir.

12) Xarab ediləcək pullar bağlıları təhqiq edildikdən sonra işbu nümayəndələrdən mürəkkəb [ibarət] bir komisyona hüsurunda sayılır: Bank, Maliyyə Nəzarəti dəftərxanası nümayəndəsi, bon qayıran litoqrafiya, Dövlət Kontrol [Dövlət Müfəttişliyi] və Bələdiyyə İdarəsi. Kömək üçün həman müəssisələrin hesabdarları da göndərilə bilər.

13) 10-uncu fəsildə göstərilən pullar litoqrafiya nümayəndəsi tərəfindən təhqiq edilməlidir.

14) Böyləliklə təhqiq edildikdən sonra pullar xüsusi komisyona hüsurunda yazılır.

15) Komisyona öz işləri barəsində məzənnə tərtib verərək qayıma çıxan pullar barəsində bəratülqövl [protokol] bağlamalıdır ki, müqəssirlərə cəza verilsin.

BAKI QUBERNİYASINDA

Rüşvət almaq

Rəcəblər kəndinin əhli Məşhədi Heybət Kərbəlayı Məhəmməd oğlu qubernatora verdiyi ərizədə məlum edir ki, məzkur [adı çəkilən] kəndin yüzbaşısı onu həbs edərək 1000 manat rüşvət aldıqdan sonra azad etmişdir. Həmin işi təhqiq etmək Cavad uyezd naçalnikinə həvalə olunmuşdur.

Quldurların hücumu

Cavad uyezd naçalniki qubernatora məlum etmişdir ki, Saraytəpə uryadniki fevralın 8-ində İran sərhədinə yaxın olan Məhəmmədrzal kəndi əhalisindən bir dəstə təşkil edib İran quldurlarının – Şahsevənlərin qətl-qarət etmələrinə imkan verməməkdən ötrü getmişdir. Həman kəndin yaxınlığında Azərbaycan Cümhuriyyətinin sərhədinə keçmiş olan bir dəstə quldurlarla atışmaya başlamışlar. Quldurlardan bir nəfəri öldürülmüş və qalanları isə İran torpağına qaçmışlardır. Uryadnikin dediyinə görə, quldurlar Mil səhrasında olan kəndlərə hücum etməkdən ötrü 300 nəfərdən ibarət bir quldur dəstəsini təşkil etmişlərdir. Quldurlarla mübarizə etməkdən ötrü naçalnik tərəfindən ciddi tədbirlər ittixaz edilmişdir [tədbirlər görülmüşdür].

AZƏRBAYCANDA

Borsunludan

Gəncə qəzasının maarif müfəttişi Cavad bəy Cuvarlı cənabları 11 fevral tarixində şəhərdən çıxıb qəryələrdə [kənd-

lərdə] olan məktəblərə nəzarət yetirib, hər qəryələrdə camaatı məktəbə cəm edib oxumağa və təzə məktəblərin açılmasına təhris və tərgib edib [təşviq edib və rəğbətləndirib], bəzi qəryələrdə uşaqları icbarən məktəbə qoydurdu. Binəva avam müsəlman camaatı ağlayaraq iltica edirdilər [yalvarırdılar] ki, bizim əhvalımıza rəhm eylə, bizim uşaqlara yazığın gəlsin, bizim əlimizdən alıb məktəbə qoyma, çünki bu[n]ların oxumaq və məktəbə getmək vaxtı deyil, ancaq 15 yaşları var...

Müfəttiş cənabları o cümlədən Borsunlu qəryəsində camaatı məktəbə dəvətlə uşaqları oxudub və imtahan edib sonra uşaqlara bir neçə düşüncəli sözlər dedi ki:

“Oğlanlarım, sizlər oxumaqdan ötrü çalışın, oxuyun, ta ki, xoşbəxt olasınız!”

Sonra üzünü camaata tutub dedi ki:

“Ay camaat, qardaşlar! İndiyə kimi bu məktəblər olmuşdu rus əlində. Düzdür, rus hökuməti məktəblər açmışdı bizim içimizdə, lakin məhz ruslaşdırmaq politikası ilə. Amma indi, əlhəmdü Allah, məktəblərdə olanlar öz müəllimlərimiz və ruhanilərimizdir. Yaxşı oxunur “Quran” dərsi və türk dilimiz və şəriətimiz. Lazımdır bundan sonra uşaqlarınızı ürəklə göndərsiniz məktəbə və əlavə bizim hökumətimiz yeni bir hökumətdir. Bu saat bizlərə ən vacib odur ki, çalışaq mədəni olaq, yəni işə yarayan. İşə yaramaq dəxi oxumaqla olar. Gərək millətimiz oxusun, biri maşinis[t] olsun, biri teleqrafçı, biri mexanik, biri müəllim, tainki hökumətimizi öz əlimizdə saxlamağı bacaraq. Keçən zəvilənə əhvalımızı yada salıb indiki azad halımıza şükür edək, böyük nemət

sanıb qədrini bilək.”

Camaat bu sözlərə qulaq asıb maarif işlərinə həvəs etməyə başladılar.

M. Ayn. Naxçıvani

GÜRCÜSTANDA

Gürcüstan Məclisi-Müəssisəsi

Gürcüstan Məclisi-Müəssisəsinin birinci iclası martın 9-unda və ya 12-sində açılacaqdır.

Gürcü-erməni münasibəti

Gürcüstan ilə Ermənistan arasında siyasi münasibət [əlaqələr] bərpa edilmişdir. Bu yaxınlarda İrəvana Gürcüstan siyasi nümayəndəsi təyin ediləcəkdir. Tiflisdə olan erməni heyəti Tumanov başda olmaq üzrə işə başlamışdır.

Ağahüseyn Tağıyevə suiqəsd

Cümə günü fevralın 28-ində səhər saat 8-də Sululaq küçəsində “İnternasional” nömrələrində yaşayan Bakı taciri Ağahüseyn Tağıyevi beş nəfər qarətqar soymaq istəmişdir. Ağahüseynin səsinə milisionerlər gəldikdə canilər güllə atata qaçmağa başlamışlar. Qarətqarlərdən ikisi tutulmuşdur. Biri ölüb, digəri qaçıb qurtara bilmədiyindən özünü öldürmüşdür.

Batumda

Məhəlli [yerli] əhali ilə bərabər fəhlələr də şəhərə qayıdıb işə başlamaqdadırlar. Əczaxana qulluqçularının tətili qurtarmışdır. Kobulet[i]də yerli polisə idarə-

si Acarıstanın azadlığı üçün çalışan komitənin fəaliyyətini dayandırmışdır. Bununla belə, rəqiblər asudəcə təşviqat yapmaqdadırlar. Onlar məzkur [adı çəkilən] komitəni əhali nəzərində alçaqlatmağa çalışırlar. İngilislərə təqdim etməkdən ötrü təzə müxtirə [nota] hazırlanmışdır. Bu müxtirədə yerli əhali Cənub-Qərb Cümhuriyyətinə mülhəq olmağı [birləşməyi] tələb edirlər. Bir neçə kəndi həmin müxtirəni imza etməyə məcbur etmişlərdir. Şübhə yoxdur ki, imzalanmış bu müxtirəni, əhalinin arzusunu bəyan edici bir sənəd olmaq üzrə Sülh Konfransına göndərəcəklər.

Krımnda

“Tavriçeski qolos” qəzetəsinin təşəbbüsü ilə Vilsona və Amerika camaatına müraciətən göndəriləcək müştərək ərizə [kollektiv ərizə] yüz minlərcə arvadlar tərəfindən imza edilməkdədir. Bu ərizə halda bolşeviklər əleyhinə ediləcək mübarizə üçün müavinət göstərilməsi xahiş olunur. “Yedinaya Rossiya” cəmiyyəti də böylə bir ərizə verəcəkdir.

İDARƏYƏ MƏKTUB

Müdir əfəndi!

Sizin dünkü nömrəyinizdə böylə bir fəqərə [hadisə] yazılmışdı:

“Eşitdiyimizə görə, müsəlman sosialistləri bugünlərdə Parlamanda bir deklarasiya oxuyacaqdır. Deklarasiyada müsəlman sosialistləri Rusiyanın federasiya əsası üzərində qurulması əsasını qəbul etdiklərini bəyan edəcəklərmiş. Rusiya

sosialistləri ilə bu barədə etilaf [razılıq] əmələ gəlmişdir.”

Bununla bəyan edirəm ki, bu yazılan şeylər həqiqətdən kənardır. Sosialistlər fraksiyasında böylə bir qətnamə olmuşdur.

*Sosialistlər fraksiyon rəisi:
S[əməd ağa] Ağamalov*

İdarədən: Bu rəddiyyəni [təkbibi] kəmal-məmnuniyyətlə dərc edib də qəzetəyimizdə sosialistlərimiz barəsində müğayiri-həqiqət [həqiqətə zidd] bir şayiənin dərci keyfiyyətindən dolayı bəyani-ətişarla [üzr istəməklə] bərabər izhari-təəsüf edirik [təəsüfümüzü bildiririk].

TEATRO VƏ MUSIQI

“Şah İsmayıl”

Türk-Azərbaycan səhnəsi, həm opera repertuarı yeni bir əsərlə zənginləşmişdir. Cümə günü Hökumət Teatrosunda həman bu yeni əsər mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır. Yeni operanın süjesi xalq arasında məşhur olan “Şah İsmayıl” nağılından götürülərək mərhum Mirzə Qədir İsmayılzadə tərəfindən yazılmışdır. Musiqi qismini isə Hacıbəyov Qardaşları müdiriyyətinin dirijoru musiqişünas Müslüm Maqomayev cənabları yazıb musiqiyə salmışdır. Müslüm bəy əfəndi məzkur [adı çəkilən] operanın üstündə çox çalışaraq repertuarımızı zənginləşdirmişlərdir.

Bu əsər səhnədə birinci dəfə oynanacaqdır və Hacıbəyov Qardaşları müdiriyyəti yeni operanın ilk dəfə təntənə və şükümlü [xoşagələ] bir surətdə çıxması üçün tədbirlər görmüşdür.

İDARƏDƏN CAVABLAR

Şəkiddə Əbdüləhəd xan Sultanzadə əfəndiyə: Bildiyimizə görə, türk tələbələri içində təhsil üçün Amerikaya getmək həvəsi indilikdə artıq yoxdur. Bu xüsusda qəzetəmizdə bir neçə münasibi-hal [vəziyyətə uyğun] məqalələr yazılmışdı. Türk tələbələri bu müvəqqəti “univeristetsizlik” vaxtları öz ana dillərinin təhsilinə sərf etməyə çalışsalar, vətən və millətin gələcəyi üçün xidmətlər göstərməyə qadirlər olurlar.

Qazaxda H. Q. əfəndiyə: Yazdığınızı bərayi-təhqiqat [təhqiqat üçün] Daxiliyyə Nəzarətinə göndərdik. İmzanız məhfuzdur [gizli saxlanmışdır].

Doktor

Musa bəy Rəfiyev

Daxili əmrəyə [xəstəliklərə] düşər olan naxoşları qəbul etməyə başlamışdır. Səhər saat 9-11-ə kimi. Axşam saat 5-7-yə kimi. Ünvan: Armyanski, nömrə 15. Telefon 16-80.

b-37

Diş həkimi

İ. S. Tarşteynbaum

Qəbul edir saat 9-2, saat 4-7.

Dişlərə müalicə edir, ağrısız çıxarır, sadə və qızıl süni dişlər qayırır.

Sisyanovski küçədə 41 nömrəli evdə (Çadrovı küçənin küncündə, Quba meydanı yanında). Telefon nömrə 22-07.

2669

Arvad diş həkimləri

Z. A. Şexter və xanım

Dişlər ağrısız çıxarılır. Qızıl qapaq, qazma və hər növ qayırmə dişlər. Dişin yaxşı qayırılması təmin olunur. Kənardan gələnlər üçün iş tezliklə görülür. Qiymətlər münasibdir. Qəbul olunur 9 - 2-yə və axşam 4 - 7-yə kimi. Voronovski küçə 17 nömrəli evdə, paradni qapıdan.

215

Diş həkimi S. M. Hamburg

Nikolayevski küçədə nömrə 29, Parlamən qarşısında. Telefon 5-96.

Dişlərə və ağza müalicə edir. Kauçuk və qızıl üzərində süni dişlər qayırır. Dişləri və tükləri ağrısız çıxarır. Qızıl iş işləyir.

Qəbul edir səhər saat 9-dan 2-yə kimi; axşam saat 4-dən 7-yə kimi.

Mama Gövhər xanım

Hər gün naxoşları qəbul edir saat 9-dan 12-yə qədər. Adres: Armyanski küçədə, 13 nömrəli evdə, 1-ci mərtəbə. (Bu yaxınlarda orada xüsusi təvəllüdxana [doğum evi] açılacaqdır.)

2695

Arvad həkimi Y. A. Qirişqori

Knyaz Kropotkin adına olan sabiq Xarkov uşaq xəstəxanasının müdirinin müavini daxiliyyə və uşaq xəstəliklərini qəbul edir hər gün səhər saat 11-dən 1-ədək, axşam saat 4-dən 7-yədək. Cümə günləri fəqirləri pulsuz qəbul edir. Ünvan: Spasski küçə nömrə 33, Kamenisti küçənin küncündə.

5701 12-4

Petroqraddan gəlmiş doktor

İshaq Avetisoviç Atayans (professor Mixaylovun müavini)

Mamalıq, qadın və urologiya naxoşluğuna mübtəla olanları qəbul etməyə başlamışdır. (Bövl [idrar] yolu azarını, köhnə və tə-

zə süzənəyə müalicə edir.) Bövl yolunu elektrik aləti ilə müayinə edir. Hər gün saat 3-dən 6-ya kimi. Çaharşənbə günləri fəqirləri pul-suz qəbul edir. Ünvan: Kolyubakinski küçədə Parapetin küncündə ev nömrə 26.

5708 12-4

Arvad diş həkimi

M. S. İdaşkina

Naxoşları qəbul edir səhər saat 9-dan axşam saat 6-ya kimi. Ünvan: Nikolayevski küçədə 25 nömrəli evdə. Telefon 32-41.

2629

Doktor Şahnəzərov

Qayıdıb naxoşları qəbul edir: kif, süzənək və dəri azarlarını. Səhər saat 9-12-yə, axşam saat 4-7-yə. Armysanski küçə nömrə 3, Qubernskinin tinində.

2699

İtibdir

Heybət Ağakışi oğlu və Qaraş Məhəmməd oğlu. Əyninə boz pencək və kürk geymiş, 25 sinnində, uca boylu. Heybət Məşhədi Ağakışi oğlu isə əyninə kürk geymiş, 35 sinnində, orta boylu. 25 gündür ki, çöldən Bakıya gəlirlər, yoxdurlar. Onların barəsində bir məlumat bilənlərdən çox xahiş edirəm ki, gəlib Suraxanski küçə nömrə 144 Əliəkbər Əliəkbərova müraciət etsinlər.

Doktor Larionovun

cərrahiyyə və arvad xəstəxanası

(Bazarnı və Qubernski küçələrinin küncündə) naxoşlar qəbulunu təzələmiş: 1) Xəstəxanada yatmaq ehtiyacı olanlar həməvəqt [həmişə]; 2) Gələn xəstələri səhər saat 9-dan gündüz saat 4-ə qədər.

Xəstəxananın həkimləri:

Arvad xəstəliklərindən: doktor V. Q. Mitrofanov. Cərrahi xəstəliklərindən: doktor A. İ. Okin-şeviç, doktor Mir Əsədulla Mirqasımov.

2683

Bakı Şəhər İstiqraz Cəmiyyəti

Bununla elan edir ki, 1917-ci sənəsi dekabrın 17-də 21918 nömrəli kağız ilə Petroqraddan padşahlıq kağız pulları hazırlayan idarə tərəfindən Cəmiyyət abliqatsiyasının [istiqraz vərəqəsinin] 5 faizli 2419 nömrəli qiymətli posilkasıyla göndərilmiş olan birinci seriya müxtəlif nömrələr ilə 100 manatlıq 2324 nömrədən 2459 nömrəyədək, 500 manatlıq 2824 nömrədən 2980 nömrəyədək, 1000 manatlıq 8516 nömrədən 8859 nömrəyədək; və ikinci seriya müxtəlif nömrələr ilə 100 manatlıq 5331 nömrədən 5480 nömrəyədək, 500 manatlıq 6261 nömrədən 6430 nömrəyədək və 1000 manatlıq 1935 nömrədən 19724 nömrəyədək; 20 kuponlar və talonlar ilə cümlətan 666200 manat yolda oğurlanıb. Buna görə bu abliqatsiyaların talonu da həmçinin batıldirlər. Bu abliqatsiya və talonları hər bir müəssisə yaxud xüsusi adamlar almış olsalar, İstiqraz Cəmiyyəti məsuliyəti öz öhdəsinə almayıır.

T-51

Müvəqqəti müdir: Hacıbəyli Üzeyir

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Hökumət

niyə istefa halındadır?

səh. 64. “M. Ə.”: bu imza Məhəmməd Əmin Rəsulzadəyə məxsusdur.

Təəssürat

səh. 68. “əz bərayi xali nəbudəni mürasilə”: “deputatlığın boş qalmaması xətrinə” (farsca)

“Üzeyir”: bu imza Üzeyir Hacıbəyliyə məxsusdur.

Sülh ətrafında

səh. 69. “Tan”: 1861-1942-ci illərdə Parisdə fransız dilində nəşr edilən “Le Temps” qəzeti nəzərdə tutulur.

Teleqraf xəbərləri

səh. 70. “Səbiq qubernator Kamal bəy və jandarma rəisi Tofiq bəy”: Türkiyənin Yozqat vilayətinin Boğazlıyan qəzasının rəisi Mehmed Kamal bəy və Yozqat vilayətinin jandarma komandiri Binbaşı Tofiq bəy nəzərdə tutulur.

Bavariya Şura Cümhuriyyəti (Bavariya Sovet Respublikası): Münxendə Fəhlə və əsgər deputatları soveti tərəfindən elan edilən dövlət. 1919-cu ildə qısa müddət mövcud olmuşdur.

“...füqərə sinfi təslih edilsin.”: qəzetdə “təslih” yerinə “təslim” getmişdir.

səh. 71. “Dutov kazakları”: Orenburq kazaklarının atamanı general-leytenant Aleksandr İliç Dutovun rəhbərliyi altındakı kazak qoşunları nəzərdə tutulur.

“Hindenburq”: qəzetdə “Gindenburq” kimi getmişdir.

Bakı xəbərləri

səh. 72. “Persidski”: Bakıda, indiki Murtuza Muxtarov küçəsi.

“Serkovni”: Bakıda, indiki Vidadi küçəsi.

“Krasnovodski”: Bakıda, indiki Səməd Vurğun küçəsi.

səh. 73. “7-ci Çornı-qorod”: Bakıda, indiki Ayaz İsmayılov küçəsi.

“...böyük ehtiyac hiss edildiyindən...”: “ehtiyac” yerinə qəzetdə “ehtiyat” getmişdir.

Bakı quberniyasında

səh. 74. “uryadnik”: qəzalarda xidmət edən kiçik rütbəli polis.

Azərbaycanda

səh. 74. “Borsunludan”: Goranboy rayonunun Borsunlu kəndi nəzərdə tutulur.

Gürcüstanda

səh. 76. “Cənub-Qərb Cümhuriyyəti”: 1918-1919-cu illərdə cənub-qərbi Qafqazda təsis edilmiş Cənub-Qərbi Qafqaz Respublikası (Qars Demokratik Respublikası) nəzərdə tutulur.